

Sygn. akt I KK 201/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **L. W.**

obwinionego z art. 92a k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 lutego 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 7 września 2017 r., sygn. akt VII Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P.

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt II W (...),

**uchyla wyroki sądów obu instancji i na podstawie art. 5 § 1
pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umarza postępowanie, a jego
kosztami obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt II W (...), uznał L. W. za winnego popełniania wykroczenia z art. 92a k.w. polegającego na

tym, że w dniu 3 września 2016 r. o godzinie 10.43 na trasie P. – J. w P., na drodze publicznej, kierując pojazdem marki O. o nr rej. (...) przekroczył dopuszczalną prędkość poza obszarem zabudowanym o 32 km/h i za ten czyn wymierzył mu karę grzywny w wysokości 300 zł.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości apelacją obwinionego.

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 7 września 2017 r., sygn. akt VII Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok i obciążył obwinionego kosztami postępowania odwoławczego.

Kasację od tego wyroku wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając go w całości na korzyść obwinionego zarzucił rażące i mogące mieć istotny wpływ na jego treść naruszenie art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 38 § 1 k.p.w. i art. 133 § 3 k.p.k. w zw. z art. 38 § 1 k.p.w. oraz art. 4 k.p.w. i art. 106 § 1 zd. 1 k.p.w. polegające na przeprowadzeniu rozprawy odwoławczej podczas nieobecności L. W., który nie został prawidłowo zawiadomiony o terminie tej czynności procesowej, co naruszyło jego prawo do obrony.

W konkluzji kasacji Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji i umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności zarzuczonego obwinionemu czynu.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasację Rzecznika Praw Obywatelskich uznać należało za oczywiście zasadną, a to umożliwiło uwzględnienie jej w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie zostało podniesione w kasacji, że zaskarżony wyrok – choć z przyczyn, które nie obciążają Sądu odwoławczego – został wydany z rażącym naruszeniem prawa mogącym mieć istotny wpływ na jego treść.

Zgodnie z treścią art. 117 § 1 i 2 k.p.k., znajdującego odpowiednie zastosowanie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, uprawnionego do wzięcia udziału w czynności procesowej zawiadamia się o jej czasie i miejscu, chyba że ustawa stanowi inaczej, a czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak dowodu, że została o niej powiadomiona, oraz jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że niestawiennictwo wynikało z

powodu przeszkód żywiołowych lub innych wyjątkowych przyczyn, a także wtedy, gdy osoba ta usprawiedliwiła należycie niestawiennictwo i wnosi o nieprzeprowadzenie czynności bez jej obecności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Z akt sprawy wynika, że w sprawie obwinionego termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na dzień 7 września 2017 r., o czym zarządzono zawiadomić obwinionego (k. 57).

L.W. nie stawił się na rozprawę przed Sądem odwoławczym. Z elektronicznego potwierdzenia odbioru wysłanego do niego zawiadomienia o terminie rozprawy wynikało, że obwiniony nie podjął kierowanej do niego przesyłki mimo dwukrotnego awizowania – 18 i 28 sierpnia 2017 r., co spowodowało, że w dniu 5 września 2017 r. została ona zwrócona do Sądu, jako niepodjęta w terminie.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że doręczenie L. W. zawiadomienia o terminie rozprawy zostało dokonane w sposób zastępczy i rozpoznał sprawę bez jego obecności.

Prawidłowość decyzji Sądu odwoławczego, oceniana z perspektywy regulacji procesowych obowiązujących w czasie jej podejmowania i informacji przekazanych Sądowi przez Poczta Polską, nie mogła budzić zastrzeżeń.

Skarżący ma jednak rację, gdy twierdzi, że z uwagi na ujawnione okoliczność, obalające domniemanie dokonania doręczenia zgodnie z zasadami określonymi w art. 133 § 3 k.p.k., decyzję Sądu odwoławczego *ex post* uznać należy za rażąco naruszającą prawo.

Obwiniony konsekwentnie negował możliwość nieodebrania zawiadomienia o terminie rozprawy kierowanego na adres korespondencyjny jego przedsiębiorstwa, w którym zatrudniał pracownika uprawnionego do odbioru wszelkiej korespondencji kierowanej do niego jako osoby fizycznej oraz przedsiębiorcy, a w dniach rzekomych prób doręczenia zawiadomienia odebrane zostały inne adresowane do niego przesyłki. Okoliczności podnoszone przez obwinionego zostały potwierdzone wynikiem podjętych przez niego czynności reklamacyjnych.

Poczta Polska pismem z dnia 9 lutego 2018 r. zarzuty obwinionego uznała za bezsporne, informując jednocześnie, iż nie można uzyskać stosowanych

wyjaśnień, ponieważ z listonoszem, który w dniu 18 sierpnia 2017 r. nieprawidłowo doręczał przedmiotową przesyłkę rozwiązano umowę o pracę.

Skoro zatem uzyskane od operatora pocztowego informacje wskazują, że wbrew informacji zawartej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru, nie podjęto próby doręczenia L. W. zawiadomienia o terminie rozprawy odwoławczej, stwierdzić należy, że nie zachodziły przesłanki do stosowania art. 133 § 3 k.p.k. otwierającego drogę do rozpoznania apelacji obwinionego mimo jego niestawiennictwa na rozprawę odwoławczą.

Uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia, gdyż pozbawiało obwinionego możliwości skorzystania z uprawnienia do uczestniczenia w rozprawie sądu odwoławczego (art. 106 § 1 k.p.w.) oraz realizacji prawa do obrony materialnej (art. 4 § 1 k.p.w.). Oceniając znaczenie tego uchybienia trzeba mieć na względzie, że obwiniony nie korzystał z pomocy obrońcy, a wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżony został apelacją obwinionego, kwestionującą ustalenia faktyczne, które stanowiły podstawę jego odpowiedzialności. Rozpoznanie sprawy pod nieobecność niezawiadomionego o terminie rozprawy obwinionego uniemożliwiło mu zatem dowodzenia słuszności wniesionego środka zaskarżania, w tym złożenia - osobiście na rozprawie lub w formie pism procesowych - wyjaśnień, oświadczeń i wniosków.

Wobec tego, że wykroczenie przypisane obwinionemu miało zostać popełnione w dniu 3 września 2016 r., stwierdzenie podniesionego w kasacji uchybienia musiało skutkować uchyleniem wyroków sądów obu instancji i umorzeniem postępowania. Zgodnie bowiem z treścią art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, a jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu. Oznacza to, że karalność wykroczenia będącego przedmiotem postępowania ustała z dniem 3 września 2019 r. i stanowi obecnie negatywną przesłankę procesową określoną w art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w.

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 119 § 2 pkt 1 k.p.s.w.